

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
cu privire la controlul constituționalității Hotărîrii
Guvernului "Cu privire la înființarea Serviciului de
Protecție și Pază de Stat nr. 389 din 25.04.97*,
Decretelor Președintelui Republicii Moldova "Cu privire
la numirea domnului Vasile DRĂGĂNEL în funcția de șef al
Serviciului de Protecție și Pază de Stat" nr. 147-II din
25 aprilie 1997** și "Cu privire la numirea domnului
Vasile FILIP în funcția de șef adjunct al Serviciului
de Protecție și Pază de Stat" nr. 215-II din 20 iunie 1997***

Nr.40 din 22.12.97

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.6-7/4 din 29.01.1998

* * *

* M.O. nr. 35-36 din 29.05.97, art. 388.

** M.O. nr. 31-32 din 15.05.97, art. 294.

*** M.O. nr. 43-44 din 3.07.97, art. 384.

ÎN NUMELE REPUBLICII MOLDOVA

Curtea Constituțională în componența:

Pavel BARBALAT - președinte
Nicolae CHISEEV - judecător
Mihai COTOROBAI - judecător
Nicolae OSMOCHESCU - judecător
Gheorghe SUSARENCO - judecător-raportor
Ion VASILATI - judecător

cu participarea Ludmilei Zadorojnîi, grefier, deputaților în
Parlament Eugen Grabovschi și Eugen Rusu, autorii sesizărilor,
consilierului Președintelui în problemele juridice, relațiile cu
Parlamentul și instituțiile de drept Mihai Petrachi, secretarului
Consiliului Suprem al Securității Gheorghe Cîrlan, reprezentanții
Președintelui Republicii Moldova, și viceministrului de stat Valeriu
Daraban, reprezentantul Guvernului, potrivit art. 135 alin. (1) lit. a)
din Constituție și art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la
Curtea Constituțională a examinat în ședință plenară publică dosarul
privind controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului "Cu privire
la înființarea Serviciului de Protecție și Pază de Stat" nr. 389 din 25
aprilie 1997, a Decretelor Președintelui Republicii Moldova "Cu privire
la numirea domnului Vasile Drăgănel în funcția de șef al Serviciului de
Protecție și Pază de Stat" nr. 147-II din 25 aprilie 1997 și "Cu privire
la numirea domnului Vasile Filip* în funcția de șef adjunct al
Serviciului de Protecție și Pază de Stat" nr. 215-II din 20 iunie 1997.

* Domnul Vasile Filip a fost eliberat din funcția respectivă prin
Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 275-II din 11.08.97, M.O.
nr. 54-55 din 21.08.97, art. 507.

Temei pentru examinarea dosarului, conform art. 24 și 25 din Legea
cu privire la Curtea Constituțională, au servit sesizările deputaților
în Parlamentul Republicii Moldova Nicolae Arteni, Eugen Grabovschi și
Eugen Rusu, acceptate spre examinare în fond și incluse în ordinea de zi
prin decizia Curții Constituționale din 2 decembrie 1997.

În procesul examinării preliminare a sesizărilor deputaților în
Parlament, Curtea Constituțională a solicitat punctul de vedere, pe
marginea sesizării, Președintelui Republicii Moldova, Parlamentului
Republicii Moldova - Comisiei juridice pentru numiri și imunități,
Guvernului, Ministerului Justiției și Ministerului Securității Naționale.

Examinînd sesizările în cauză, materialele dosarului, audiînd
raportul întocmit de judecătorul-raportor și argumentele părților expuse
în proces,

Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t :

La 25 aprilie 1997 Guvernul a adoptat Hotărîrea nr. 389 "Cu privire la înființarea Serviciului de Protecție și Pază de Stat", prin care, începînd cu 24 aprilie 1997, a înființat Serviciul de Protecție și Pază de Stat (în continuare Serviciul) și a aprobat Regulamentul provizoriu al Serviciului.

Conform Regulamentului aprobat de Guvern, Serviciul este un organ special al administrației publice și face parte din sistemul organelor securității statului. Serviciul asigură securitatea obiectivelor pazei de stat: Președintele Republicii Moldova, Președintele Parlamentului, Prim-ministrul, șefii statelor și guvernelor străine și alte persoane oficiale ale statelor străine, în timpul aflării lor în Republica Moldova, precum și alte persoane, conform unei liste aprobate de Președintele Republicii Moldova.

Prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 147-II din 25 aprilie 1997 în funcția de șef al Serviciului a fost numit Vasile Drăgănel, iar prin Decretul nr. 215-II din 20 iunie 1997 în funcția de șef adjunct al Serviciului a fost numit Vasile Filip.

La 26 iunie 1997 deputații în Parlament Nicolae Arteni și Eugen Grabovschi au sesizat Curtea Constituțională, solicitînd controlul constituționalității Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 147-II din 25 aprilie 1997, iar la 14 iulie 1997 deputații în Parlament Eugen Grabovschi și Eugen Rusu au sesizat Curtea Constituțională, rugînd să se pronunțe asupra constituționalității Hotărîrii Guvernului nr. 389 din 25 aprilie 1997 și a Decretului Președintelui Republicii Moldovanr. 215-II din 20 iunie 1997.

Sesizările prin care se contestă cele trei acte conțin argumente comune. Potrivit art. 13 alin. (5) din Legea securității statului, organele Serviciului de Protecție și Pază de Stat funcționează în condițiile Legii privind organele securității statului și ale Regulamentului cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat, elaborat de Guvern de comun acord cu Președintele Republicii Moldova și aprobat de Parlament prin lege organică. Deci, crearea și funcționarea Serviciului urma să fie reglementată prin lege organică și nu prin hotărîre de Guvern. Cu atît mai mult cu cît Legea nr. 619-XIII din 31 octombrie 1995 stabilește că formarea organelor securității statului, prin derogare de la lege, nu se admite. Autorii sesizării consideră că prin adoptarea hotărîrii contestate Guvernul și-a arogat funcțiile legislativului și a încălcat art. 6 privind separația puterilor în stat; art. 96, potrivit căruia Guvernul exercită conducerea generală a administrației publice, dar nu este împuternicit să desfășoare activități de legiferare; art. 102 alin. (2), potrivit căruia hotărîrile Guvernului se emit în organizarea executării legilor și art. 107, potrivit căruia înființarea altor autorități administrative, în scopul conducerii, coordonării și exercitării controlului în domeniul organizării economiei și în atribuțiile ministerelor, se permite numai în condițiile legii.

Președintele Republicii Moldova, potrivit art. 88 lit. d) din Constituție, poate numi în funcții publice numai în condițiile prevăzute de lege. Cadrul legal nu-i permite Președintelui Republicii Moldova să numească în funcție șefii Serviciului de Protecție și Pază de Stat. Adoptînd Decretele nr. 147-II din 25 aprilie 1997 și nr. 215-II din 20 iunie 1997, Președintele Republicii și-a arogat, de fapt, funcțiile Parlamentului, încălcînd, astfel, art. 66 și art. 88 lit. d) din Constituție.

Ca rezultat al examinării preliminare, Curtea Constituțională a constatat că sesizările țin de unul și același obiect și a decis conexarea dosarelor într-unul singur, dispunînd examinarea acestuia în fond.

Curtea Constituțională consideră că pentru elucidarea problemelor ce constituie obiectul sesizărilor, urmează să fie examinate următoarele chestiuni: dacă Hotărîrea Guvernului și Decretele Președintelui Republicii Moldova contestate au fost emise cu respectarea principiului constituțional de separație a puterilor în stat (art. 6 din

Constituție); dacă hotărîrea Guvernului corespunde art. 102 din Constituție, potrivit căruia Guvernul emite hotărîri prin organizarea executării legilor; art. 88 lit. d), art. 107 alin. (2) din Constituție, Legii Republicii Moldova cu privire la Guvern, Legii securității statului nr. 618-XIII din 31 octombrie 1995 și Legii privind organele securității statului nr. 619-XIII din 31 octombrie 1995.

Curtea Constituțională menționează că, potrivit art. 1 alin. (3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept, ceea ce înseamnă că întreaga viață socială în stat este guvernată de lege, în care nici o autoritate publică și nici o persoană fizică sau juridică nu poate fi mai presus de lege. Securitatea națională și ordinea publică pot fi asigurate numai în baza și în limitele legilor, adoptarea cărora, potrivit art. 66 lit. a), este atribuția de bază a legislativului.

Analizînd conținutul Hotărîrii Guvernului nr. 389 din 25 aprilie 1997, prin care a fost înființat Serviciul și aprobat Regulamentul acestuia, Curtea Constituțională c o n s t a t ă că Serviciul înființat este o autoritate autonomă față de sistemul organelor securității, care exercită funcții publice de interes național deosebit: protecția și paza Președintelui Republicii Moldova, Președintelui Parlamentului, Prim-ministrului, șefilor statelor și guvernelor străine în timpul aflării lor în Republica Moldova, paza obiectivelor de interes deosebit - Președinția, Parlamentul etc.

Spre deosebire de alte servicii, întru exercitarea funcțiilor sale, Serviciul contestat este în drept (pct. 8) să antreneze, pentru pregătirea și desfășurarea acțiunilor sale, forțele și mijloacele Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Securității Naționale și Ministerului Apărării; să solicite și să recepționeze de la persoane juridice informațiile necesare pentru activitatea Serviciului; să folosească în scopuri de serviciu mijloace de telecomunicații, inclusiv cele speciale, aparținînd întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, iar, în caz de necesitate, și cetățenilor; să folosească, în cazuri excepționale, în scopuri de serviciu mijloace de transport ale întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor, cetățenilor; să filmeze, să facă înregistrări video și să fotografieze în locurile de desfășurare a activității de pază.

Potrivit Regulamentului, aprobat de Guvern, lista persoanelor (pct. 5), lista clădirilor (pct. 7) ce constituie obiective de pază ale Serviciului, numirea în funcție a șefului Serviciului (pct. 16) și adjunctului său (pct. 17), precum și acordarea gradelor militare (fără careva excepții) (pct. 18) constituie atribuții ale Președintelui Republicii Moldova. Soluționarea divergențelor apărute în cazul adoptării deciziilor consiliului Serviciului (pct. 19), la fel ca și controlul asupra activității Serviciului îl exercită, de asemenea, Președintele Republicii Moldova.

Curtea Constituțională constată că prin actul în cauză a fost creată, de fapt, o structură nouă a organelor securității naționale cu funcții absolut specifice, ce depășesc atribuțiile serviciilor, a căror înființare a fost dată în competența Guvernului în corespundere cu art. 22 din Legea cu privire la Guvern. Art. 11 lit. d) din Legea securității statului nr. 618-XIII din 31.10.95*, invocată de Guvern drept temei pentru adoptarea hotărîrii, prevede că Guvernul instituie, în conformitate cu legislația, organele securității statului, stabilește structura, funcțiile lor, volumul alocațiilor bugetare pentru întreținerea lor. Legislatorul cere, însă, în mod expres Guvernului ca înființarea acestor organe să se facă în cadrul legal, specificînd în art. 13 alin. (5) din aceeași lege, că organele Serviciului de Protecție și Pază de Stat funcționează în condițiile Legii privind organele securității statului și Regulamentului cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat, elaborat de Guvern de comun acord cu Președintele Republicii Moldova și aprobat de Parlament prin lege organică. Mai mult decît atît, prin art. 13 alin. (2) din Legea privind organele securității statului nr. 619-XIII din 31 octombrie 1995** nu se admite categoric constituirea organelor securității statului neprevăzute de lege.

* M.O. nr. 10-11 din 13.02.97, art. 117.

** M.O. nr. 10-11 din 13.02.97, art. 115.

Curtea Constituțională constată că Hotărîrea Guvernului este neconstituțională, deoarece nu are putere juridică de lege organică și vine în contradicție cu art. 6, 66 lit. a), art. 72 alin. (3), art. 102 alin. (2), art. 107 alin. (2) din Constituție.

Nu pot fi recunoscute constituționale nici Decretele Președintelui Republicii Moldova. Șeful statului, potrivit art. 88 lit. d), este în drept să numească în funcții publice, dar numai în condițiile prevăzute de lege.

Curtea Constituțională reține că adoptarea legilor, hotărîrilor și moțiunilor, potrivit art. 66 lit. a) din Constituție, este atribuția de bază a Parlamentului, iar Guvernul emite hotărîri și dispoziții prin organizarea executării legilor. Potrivit prevederilor constituționale, legea poate fi definită ca un act juridic, inițiat și adoptat în conformitate cu procedura legislativă regulamentară, promulgată de Președintele Republicii Moldova și publicată în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova". Prin lege Parlamentul stabilește reguli generale și de aplicație repetată, a căror aplicare este asigurată prin virtualitatea coercițiunii statale.

Cît privește actele normative emise de Guvern, potrivit art. 102 alin. (2) din Constituție, acesta emite hotărîri și dispoziții exclusiv pentru organizarea executării legilor. Hotărîrile Guvernului nu conțin norme juridice primare, ele nu pot fi norme general obligatorii și impersonale, ci sînt subsecvente legilor adoptate anterior de Parlament.

Pentru considerentele expuse, Curtea Constituțională recunoaște Decretele Președintelui Republicii Moldov nr. 147-II din 25 aprilie 1997 și nr. 215-II din 20 iunie 1997 drept neconstituționale, care, deși fac trimitere la art. 88 lit. d) din Constituție, în esență, au fost adoptate în scopul realizării prevederilor pct. 16 și 17 din Hotărîrea Guvernului nr. 389 din 25 aprilie 1997 și nu au o motivare legală.

Pentru motivele arătate, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, art. 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 6 alin. (3) și art. 62 din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E :

1. Declară neconstituționale Decretul Președintelui Republicii Moldova "Cu privire la numirea domnului Vasile Drăgănel în funcția de șef al Serviciului de Protecție și Pază de Stat" nr. 147-II din 25 aprilie 1997, Decretul Președintelui Republicii Moldova "Cu privire la numirea domnului Vasile Filip în funcția de șef adjunct al Serviciului de Protecție și Pază de Stat" nr. 215-II din 20 iunie 1997 și Hotărîrea Guvernului "Cu privire la înființarea Serviciului de Protecție și Pază de Stat" nr. 389 din 25 aprilie 1997.

2. Prezenta Hotărîre este definitivă, nu poate fi atacată, intră în vigoare la data adoptării și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 22 decembrie 1997.
Nr. 40.